

Aan het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente Maastricht
Postbus 1992
6201 BZ MAASTRICHT

Onderwerp
Managementletter 2021

Behandeld door
drs. S.D.J.J. Reijners RA
088 288 4027

Datum
10 december 2021

Ons kenmerk
2112B43336/SS

Geacht college,

Hierbij brengen wij verslag uit van de bevindingen naar aanleiding van de recentelijk afgesloten interim-controle. De aanpak en de aandachtspunten van deze tussentijdse controle, die wij hebben uitgevoerd in opmaat naar de controle van de jaarrekening 2021 van de gemeente Maastricht, zijn vastgelegd in het auditplan 2021.

Wij benadrukken dat de interim-controle er primair op is gericht de interne-beheersingsmaatregelen in uw organisatie te beoordelen en te toetsen, om te komen tot een oordeel over de betrouwbaarheid van de in de jaarrekening 2021 opgenomen informatie. Het voorgaande impliceert dat onze werkzaamheden niet de hele interne-beheersingsomgeving van de gemeente Maastricht omvatten. Evenmin zijn deze erop gericht fraude op te sporen. Indien onze werkzaamheden aanwijzingen opleveren die duiden op eventuele fraude of onregelmatigheden, informeren wij u hier direct over. Tot dusverre hebben wij hiervoor geen aanwijzingen gesignaleerd. Ook hebben wij van de gemeente Maastricht geen meldingen ontvangen van deze aard.

Het concept van deze managementletter hebben wij op 7 december 2021 ambtelijk met u besproken. Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn en danken u en uw medewerkers voor de samenwerking tijdens de interim-controle en bij de totstandkoming van deze managementletter.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. A.J. Schutgens RA

Inhoud

- 01** **Samenvatting** **4**
- 02** **Interne beheersing** **6**
- 03** **Bevindingen interim-controle** **12**
- 04** **Aandachtspunten jaarrekening 2021** **18**

01 Samenvatting

Samenvatting

Interne beheersing

Bevindingen interim-controle

Aandachtspunten jaarrekening 2021

Samenvatting

Door middel van de ondertekende opdrachtbevestiging, gedateerd op 22 oktober 2021 (kenmerk: 2111C3E508/ATG), heeft Deloitte Accountants B.V. opdracht gekregen voor de controle van de jaarrekening 2021 van de gemeente Maastricht. In aanloop naar de controle van de jaarrekening 2021 hebben wij onlangs de interim-controle afgerond. In deze samenvatting informeren wij u op hoofdlijnen over de belangrijkste bevindingen die uit deze tussentijdse controle voortkomen. Voor een nadere en meer gedetailleerde toelichting hierop verwijzen wij u naar de hoofdstukken 2 en 3 van deze managementletter.

Na 2020 is ook 2021 voor de gemeente Maastricht een turbulent jaar. Naast de uitdaging voor het opstellen van een meerjarige sluitende begroting, bent u ook bezig de organisatie verder door te ontwikkelen. Hiertoe worden diverse initiatieven genomen. In hoofdstuk 3 is zichtbaar wat de uitkomsten van deze verbeteringen zijn voor de processen die in het kader van de accountantscontrole van de jaarrekening van de gemeente relevant zijn. Tevens bent u volop bezig om de organisatie dusdanig in te richten, dat u vorm gaat geven aan het uitvoeren van interne controles die noodzakelijk zijn in het kader van de aanstaande rechtmatigheidsverantwoording. Ten slotte zien wij dat u bezig bent om het project "Op weg naar 1 jaarrekening" verder te concretiseren. De controleplanning die wij met u hebben afgestemd, is conform dit concept ingericht.

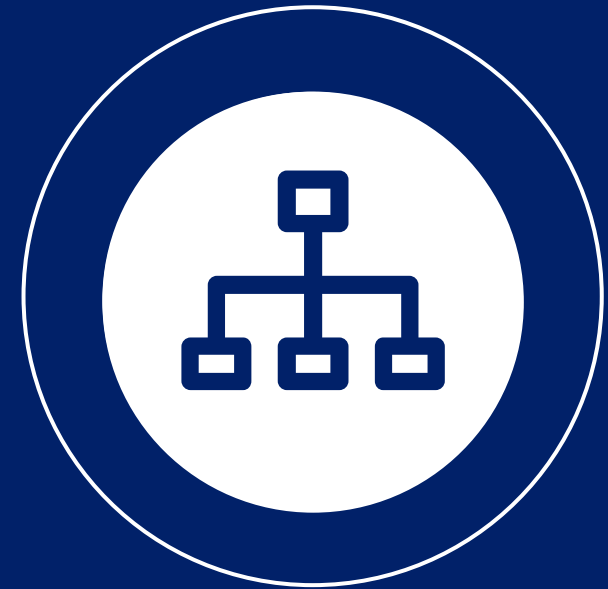
In het laatste hoofdstuk hebben wij een aantal aandachtspunten richting de jaarrekeningcontrole in het voorjaar 2022 vermeld. De aanbevelingen zijn van belang voor een gedegen voorbereiding van het jaarrekeningdossier. Enkele aandachtspunten zijn wij met u over in gesprek om te bezien of deze al voorafgaand aan de jaarrekeningcontrole die in mei 2022 gepland staat, door ons gecontroleerd kunnen worden. Deze aandachtspunten zijn randvoorwaardelijk om een gedegen controle te kunnen uitvoeren. Als deze onderwerpen niet of niet tijdig zijn uitgevoerd, kunnen wij de planning die gericht is op het tijdig afronden van de jaarrekeningcontrole, niet halen. Enkele aandachtspunten welke in deze managementletter zijn opgenomen, hebben wij ook in voorgaande jaren reeds aan u gerapporteerd en vragen wij derhalve uw verhoogde aandacht voor. Wij hebben hieronder puntsgewijs de belangrijkste onderwerpen opgenomen die verderop in deze managementletter nader worden toegelicht:

- Actuele doorrekening maken van einddatum WOM Belvédère en bijbehorende voorziening.
- Opstellen van een frauderisicoanalyse.
- Procedure aangaande handmatige journaalboekingen.
- Uitvoeren spendanalyse (Europese) aanbestedingen.
- Uit laten voeren van een taxatie voor de panden van MTB.
- Opschoning van de overlopende posten.
- Integrale analyse waardering vastgoed, inclusief gronden.
- Backtestingwerkzaamheden aangaande de kostenegaliserende voorzieningen.
- Integrale analyse van de juridische kosten en opvragen advocatenbrieven.
- Zichtbare controle wijziging crediteurenstamgegevens.
- Integrale opvolging IB-signalen Participatiewet en Tozo.
- Analyse van de bankrekeningen op naam van de gemeente.

Wij hebben er met u van gedachten over gewisseld om maandelijks de aandachtspunten voor de jaarrekeningcontrole nader te bespreken en de voortgang te bewaken in opmaak naar de jaarstukken zelf.

02 Interne beheersing

 Samenvatting

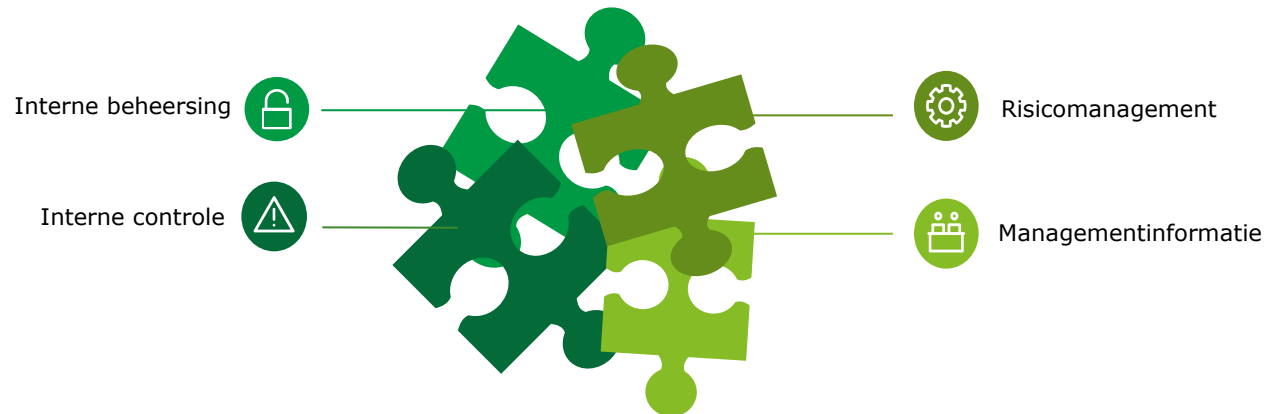
 Interne beheersing

 Bevindingen interim-controle

 Aandachtspunten jaarrekening 2021

Interne beheersing

De gemeente Maastricht wil haar interne-beheersingsomgeving verder ontwikkelen. Tijdens de interim-controle hebben wij vanuit onze rol als controlerend accountant waarnemingen gedaan die leiden tot enkele natuurlijke adviezen. Hierna zullen wij tegen deze achtergrond onze waarnemingen en bevindingen dienaangaande weergeven.

2.1 Risicomanagement

Politiek en maatschappelijk gezien is er veel belangstelling voor de wijze waarop publieke instellingen risico's beheersen. De kern van risicomanagement is om organisaties in staat te stellen hun doelstellingen of beoogde prestaties te realiseren en om de risico's die daarmee gepaard gaan op een zo efficiënt mogelijke wijze te beheersen. Het in samenhang hiermee realiseren van prestaties en het beheersen van risico's staat derhalve voorop. Kortom, risicomanagement moet iets toevoegen en mag niet beklemmend werken.

Wij zien dat de gemeente Maastricht op verschillende niveaus invulling geeft aan risicomanagement, zowel op strategisch als operationeel niveau. Zo wordt in de jaarstukken en meerjarenbegroting ingegaan op de belangrijkste strategische risico's en het weerstandsvermogen dat nodig is om deze risico's financieel af te dekken. Het risicomanagement op operationeel niveau komt onder andere tot uitdrukking in de verschillende procedures en richtlijnen die zijn vastgesteld om de bedrijfsvoering te kaderen, de beheersingsmaatregelen die in de bedrijfsprocessen zijn ingebed en de interne controles die worden uitgevoerd voor de geldstromen aangaande de uitkeringen Participatiewet (inclusief Tozo), de uitkeringen sociaal domein en de aanbestedingen (zie ook § 2.3 van deze managementletter). De gemeente Maastricht beschikt nog niet over een frauderisicoanalyse als basis voor de fraudebeheersing. Dit ligt in lijn met onze rapporteringen in de afgelopen jaren en verdient daarmee verhoogde aandacht.

 Samenvatting

 Interne beheersing

 Bevindingen interim-controle

 Aandachtspunten jaarrekening 2021

Interne beheersing

Hoewel de gemeente Maastricht op meerdere terreinen over maatregelen beschikt om risico's te beheersen, zou het risicomanagement meer structuur en integraliteit mogen krijgen. Op strategisch niveau kan hier invulling aan worden gegeven door de kernwaarden (in termen van kostbaarheden) van de gemeente te benoemen, de factoren die hier randvoorwaardelijk voor zijn alsook de risico's en omstandigheden die deze in het gedrang kunnen brengen. Vervolgens is het zaak per kostbaarheid/risico de risicostrategie te bepalen en de daarmee corresponderende beheersingsmaatregelen, prestatie-indicatoren en normen. Via de managementinformatie kunnen het college en de directie gestructureerd worden geïnformeerd omtrent het risicomanagement. Wij hebben in dit kader ook kennis genomen van uw Meerjaren Prognose Grond- en Vastgoedexploitaties 2020 wat een voorbeeld is van het in kaart brengen van risico's en bijbehorende weerstandscapaciteit aangaande grondexploitaties en vastgoed.

Voor de operationele risicobeheersing ligt het voor de hand per bedrijfsproces, vanuit de doelstelling hiervan, de risico's in kaart te brengen en de maatregelen die op procesniveau moeten waarborgen dat deze processen verlopen zoals gewenst. Het is daarbij van belang dat deze interne-beheersingsmaatregelen inzicht geven in wie wat doet, wanneer, waarom, met welke informatie en met welk doel (het zogenaamde 6w-principe). Door de risicobeheersende maatregelen meer zichtbaar te maken, kunnen deze tevens als toetsingskader fungeren voor de interne controle.

2.1.1 Frauderisicoanalyse

Wij rapporteren al enkele jaren aan u over het ontbreken van een actuele frauderisicoanalyse. Ook tijdens onze interim-controle over boekjaar 2021 hebben wij geconstateerd dat deze analyse nog niet voorhanden is. Wij hebben met u gesproken over een dergelijke analyse en over het opstellen ervan. Hierbij zijn ook voorbeelden gegeven hoe zo'n frauderisicoanalyse eruit dient te zien, waarbij wij het handboek "Gemeente Governance Fraude" (uitgave van Deloitte) hebben gedeeld met u.

Als onderdeel van uw werkzaamheden in het kader van het proces 'kwetsbare werkprocessen' heeft u in de jaren 2018 tot en met 2020 voor een aantal organisatieonderdelen een risico-inventarisatie uitgevoerd, op basis van de focusgebieden zoals deze uit de 'kick-off'-sessies naar voren kwamen. Deze risico-inventarisatie is vervolgens verder uitgediept naar aanleiding van de uitgebreide inventarisatie. Bij de geïdentificeerde risico's zijn in 2020 ook de door de gemeente geïdentificeerde beheersingsmaatregelen weergegeven.

De huidige inventarisatie is een prima basis voor een integrale frauderisicoanalyse, waarbij de nadruk ligt op de key risico's. Een analyse van de kans en impact van betreffende risico's dient terug te komen in de frauderisicoanalyse. Hiermee kan de nadruk worden gelegd op de risico's met hoge kans en/of hoge impact. Zoals besproken met het college en het management adviseren wij u dit traject te intensiveren, zodat op korte termijn en voor start van de jaarrekeningcontrole over begrotingsjaar 2021, de frauderisicoanalyse voor de gemeente Maastricht kan worden gedeeld en vastgesteld door de directie en het college. Tevens adviseren wij u deze analyse na vaststelling te delen met de commissie Begroting en Verantwoording.

2.2 Managementinformatie

Tijdens de interim-controle hebben wij kennisgenomen van de Berap over 2021. Hoewel deze informatie nog een concept betrof en in de raadsvergadering van december 2021 voorligt, hebben wij hier als onderdeel van de interim-controle kennis van genomen. Wij hebben deze overigens niet inhoudelijk gecontroleerd - dit valt buiten de scope van onze opdracht. Uit deze Berap blijkt een verwacht positief geprognosticeerd resultaat van € 5,8 miljoen met peildatum 1 oktober 2021.

 Samenvatting

 Interne beheersing

 Bevindingen interim-controle

 Aandachtspunten jaarrekening 2021

Interne beheersing

Dit resultaat is daarmee positiever dan initieel in de primitieve begroting gepland, zijnde € 21.000 positief. In de voorlaatste tussentijdse prognose werd nog een verlies geprognoseerd van € 1,6 miljoen. De voornaamste reden van deze verbetering van € 7,4 miljoen is gelegen in een hogere coronacompensatie van het Rijk ad € 4,4 miljoen, een voordeel op de kapitaallasten van € 1,8 miljoen en een verwachte hogere opbrengst aan bouwleges ad € 1 miljoen.

De coronacompensatie komt van het Rijk en is ter compensatie van hogere lasten als gevolg van de coronacrisis en ondersteuning van inwoners en bedrijven. De lagere kapitaallasten komen voort uit het achterblijven van het verwachte investeringen voor levensduurverlengend onderhoud, verkeersmaatregelen voor de Tongerseweg en het continueren van "Maastricht Bereikbaar". Het voordeel aangaande de bouwleges komt voort uit het feit dat er een stijging van het aantal vergunningaanvragen is ontstaan.

2.2.1 Meerjarig financieel perspectief

Als onderdeel van onze interim-controle hebben wij op basis van de begroting 2022 en de meerjarenraming 2023-2025 het meerjarig financieel perspectief beoordeeld. Wij constateren dat er een structureel en reëel evenwicht aanwezig is vanuit betreffende begroting. De provincie heeft in haar begrotingsbrief 2021 aandacht gevraagd voor de wijze waarop u het weerstandsvermogen berekent. Daarbij wordt door de provincie aangehaald dat de risicobuffer, de post onvoorzien en de egalisereserves tot het weerstandsvermogen worden gerekend. De provincie geeft aan dat dit echter niet meer is toegestaan. U heeft hiermee in de jaarstukken 2020 reeds rekening gehouden en bij het opmaken van de begroting 2022 is dit punt van aandacht verwerkt.

Uit de begroting 2022 blijkt een dalende tendens aangaande de solvabiliteit. Wij hebben uit deze begroting opgemaakt dat deze tendens vanaf begrotingsjaar 2024 een ommezwaai krijgt en de solvabiliteit een stijgende lijn laat zien. Dit komt met name door een meevallende algemene uitkering, die via de septembercirculaire 2021 is gecommuniceerd. Alhoewel het dieptepunt van de solvabiliteit conform de begroting 2022 geprognoseerd is op 17% in 2023 is de ommekeer zichtbaar, waarmee er een overschot in de exploitatie zichtbaar is en het eigen vermogen wordt versterkt.

In onze managementletter 2020 hebben wij u ook geadviseerd om meer inzicht te geven in de berekening van het weerstandsvermogen en om een meerjarige doorrekening hiervan te maken. Wij hebben vastgesteld dat in de begroting 2022 deze berekening zichtbaar is opgenomen, waarmee het gewenste inzicht wordt verkregen vanuit de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

2.3 Interne controle

Verbijzonderde interne controles vervullen een belangrijke functie in het tot stand brengen van good governance, en ondersteunen het management en de interne toezichthouders in hun verantwoordelijkheid een organisatie 'in control' te houden en daar verantwoording over af te leggen. De gemeente is op dit moment bezig met een stappenplan om te komen tot een interne controle. Wij hebben kennisgenomen van dit stappenplan tijdens de interim-controle dat formeel nog vastgesteld dient te worden.

Betreffend stappenplan is het vervolg en verdere verdieping van het document "Concept Visie op control (2020)" van 19 februari 2020. De gemeenteraad is meegenomen in deze ontwikkelingen op 28 oktober 2020. In het stappenplan wordt uitgegaan van het model van de 'three lines of defence' als inrichtingsprincipe voor de organisatie. Daarbij wordt de interne beheersing in theorie langs 3 lijnen geborgd.

 Samenvatting

 Interne beheersing

 Bevindingen interim-controle

 Aandachtspunten jaarrekening 2021

Interne beheersing

In het kort komt het erop neer dat de afdelingsmanagers verantwoordelijk zijn voor de inhoud en kwaliteit van de primaire processen (1^e lijn). Zij worden daarbij ondersteund door de deskundigheid van de afdelingen op het gebied van de bedrijfsvoering (2^e lijn). Door middel van verbijzonderde interne controles wordt de leiding van de ambtelijke organisatie voorzien van aanvullende informatie over de kwaliteit van sturing en beheersing (3^e lijn). Op dit moment is bij de gemeente Maastricht de verbijzonderde interne controle gepositioneerd bij de 2^e lijn. De 3^e lijn betreft op dit moment de concerncontroller, geplaatst onder de afdeling Concernzaken.

Het stappenplan voorziet momenteel in aanloop naar 2022 in een aantal processen voor een 2^e-lijnscontrole. De gemeente kent op dit moment namelijk nog geen interne controle voor alle relevante processen en geldstromen die door de 2^e lijn wordt uitgevoerd, enkel voor de processen aanbestedingen, uitkeringen Participatiewet (inclusief Tozo) en uitkeringen sociaal domein. Gezien de aanstaande rechtmatigheidsverantwoording en het feit dat de gemeente bezig is in eerste instantie deze 2^e lijn vorm te gaan geven richting 2022, onderschrijven wij het belang van een goede inrichting hiervan. De inrichting van deze 2^e lijn is daarvoor randvoorwaardelijk en de gemeente heeft gepland deze in 2022 vorm te gaan geven.

De 3^e lijn zal in de verdere verdieping van het 'three lines of defence'-model worden vormgegeven. Hiervoor is het van belang dat er een separate afdeling komt die onafhankelijk wordt gepositioneerd binnen de organisatie van de gemeente Maastricht. Dat is nu namelijk nog niet het geval. In 2023 en 2024 wil de gemeente dit verder gaan vormgeven.

In het stappenplan wordt ook een mijlpalenplanning opgezet. Deze mijlpalen bepalen wat per kwartaal gedaan moet worden om de planning te behalen die voorligt en welke KPI's hieraan zijn gekoppeld. Hiermee kan eenduidig worden gemonitord of de planning en KPI's worden gehaald. Deze mijlpalenplanning gaat uit van een negental onderwerpen, waaronder de kaders, de implementatie van de visie op control en de organisatorische verankering.

2.3.1 Rechtmatigheidsverantwoording

Naar verwachting dient uw gemeente vanaf het boekjaar 2022 een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen in de jaarstukken. Het wetsvoorstel hieromtrent is in de Tweede Kamer in 2021 controversieel verklaard en doorgeschoven naar 2022. De tekst van de rechtmatigheidsverantwoording die in de jaarrekening moet worden opgenomen, is reeds gepubliceerd door de Commissie BBV. In de paragraaf bedrijfsvoering in het jaarverslag komt een nadere toelichting op de rechtmatigheidsverantwoording.

De Commissie BBV heeft in augustus 2021 eveneens de Notitie Paragraaf bedrijfsvoering gepubliceerd in combinatie met de Kadernota rechtmatigheid 2022. Hierbij wordt door de Commissie BBV nader ingegaan op de aanstaande rechtmatigheidsverantwoording. In de betreffende notitie worden enkele stellige uitspraken gedaan:

- In de paragraaf bedrijfsvoering wordt, op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de Commissie BBV en op basis van de afspraken met de gemeenteraad, aanvullende informatie opgenomen over de individueel geconstateerde afwijkingen uit de rechtmatigheidsverantwoording.
- In de paragraaf bedrijfsvoering beschrijft het college welke actie het onderneemt om de afwijkingen uit de rechtmatigheidsverantwoording in de toekomst te voorkomen.
- Niet-financiële onrechtmatigheden in verband met het niet naleven van bepalingen in de Wet Fido en bijbehorende regelingen moeten worden opgenomen en toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Samenvatting

Interne
beheersing

Bevindingen
interim-controle

Aandachtspunten
jaarrekening 2021

Interne beheersing

2.3.2 Fractievergoedingen

Wij adviseren de gemeente (bijvoorbeeld de afdeling Griffie) zelf een interne controle te laten uitvoeren op de fractievergoedingen en de declaraties die de fracties doen op basis van deze verstrekte vergoedingen. Deze interne controle verbetert het verdere proces rondom de verantwoording van de fractievergoedingen en kan de fracties helpen, middels een adviserende rol die de gemeente hierin kan betrachten, bij de totstandkoming van de jaarlijkse verantwoordingen.

2.4 Interne beheersing

2.4.1 Controlebevindingen

Zoals in het auditplan 2021 is aangegeven, hebben wij tijdens de interim-controle de administratieve organisatie en interne beheersing (verder: AO/IB) binnen de voor de jaarrekening relevante bedrijfsprocessen in opzet en bestaan beoordeeld, voor zover deze bepalend zijn voor de betrouwbaarheid van de in de jaarrekeningen 2021 opgenomen gegevens. Wij hebben in hoofdstuk 3 deze elementen expliciet benoemd en onze aanbevelingen daaromtrent gedaan.

2.4.2 Verordeningen

Wij stellen vast dat de Verordening 213 dateert uit het jaar 2013. Wij vragen uw aandacht voor een actualisatie van deze verordening in overeenstemming met actuele wet- en regelgeving. In het kader van de aanstaande rechtmatigheidsverantwoording, zoals eerder gerapporteerd, dient in 2022 de Verordening 213 tegen het licht gehouden te worden.

Ook de volgende beleidsdocumenten zijn inmiddels verouderd:

- Nota reserves en voorzieningen (2017).
- De ambtelijke gedragscode (2006).
- Het integriteitsbeleid (2007).
- Kadernota grond- en vastgoedbeleid (2012). Deze wordt geactualiseerd zodra de Omgevingswet definitief is.

Wij vragen uw aandacht voor het tijdig actualiseren van deze beleidsdocumenten.

03 Bevindingen interim-controle

 Samenvatting

 Interne
beheersing

 **Bevindingen
interim-controle**

 **Aandachtspunten
jaarrekening 2021**

Bevindingen interim-controle

3.1 Controlebevindingen

Tijdens de door ons uitgevoerde interim-controle hebben wij de administratieve organisatie en interne beheersing binnen de voor accountantscontrole relevante bedrijfsprocessen in opzet en bestaan beoordeeld. Onze aandacht is daarbij uitgegaan naar de zogenaamde key controls in de processen en stromen die ten grondslag liggen aan de materiële posten in de jaarrekening. Voor de gemeente Maastricht betreft dit de processen met betrekking tot inkopen en betalingen (inclusief aanbestedingen), uitkeringen Participatiewet (inclusief Tozo), uitkeringen sociaal domein, verhuuropbrengsten, subsidieverstrekingen, personele lasten én het onderliggende, verbindende proces van administratie en verslaglegging. Onze conclusie is evenals in voorgaande jaren dat de opzet en het bestaan van de beheersingsmaatregelen voldoen aan de daaraan vanuit de accountantscontrole te stellen minimale eisen. Uit de interim-controle komen tot dusverre geen bevindingen naar voren die ons aanleiding geven de controlestrategie en –aanpak voor de controle van de jaarrekening 2021 bij te stellen. Dit laat overigens onverlet dat wij vanuit onze natuurlijke adviesfunctie een aantal observaties onder uw aandacht willen brengen die van belang zijn voor de interne beheersing van de bedrijfsvoering. Hierna zullen wij deze weergeven, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen eerder gerapporteerde en nieuwe bevindingen. Hierbij dient de kolom “Status 2021” gelezen te worden als zijnde de status van deze bevinding geconstateerd tijdens de interim-controle 2021 en de kolom “Status 2020” gelezen dient te worden als zijnde de status van deze bevinding geconstateerd tijdens de interim-controle 2020.

Nr.	Onderwerp	Aandachtsgebied	Status 2021	Status 2020
01	Inkopen en betalingen	Aanbestedingen		
02	Inkopen en betalingen	Verplichtingenadministratie en contractenregister		
03	Inkopen en betalingen	Bankrekeningen		
04	Inkopen en betalingen	Zichtbare controle wijziging crediteurenstamgegevens		
05	Uitkeringen sociaal domein	Verwerking baten en lasten centrumfunctie Jeugd		
06	Verhuuropbrengsten	Verwerking mutaties subadministratie verhuuropbrengsten		
07	Subsidieverstrekingen	Controlewerkzaamheden subsidieverstrekingen		
08	Personele lasten	Declaraties YouForce		
09	Administratie en vastlegging	Memoriaalboekingen		

 Nieuwe bevinding Gedeeltelijk opgelost Bevinding opgelost Niet opgelost

 Samenvatting

 **Interne
beheersing**

 **Bevindingen
interim-controle**

 **Aandachtspunten
jaarrekening 2021**

Bevindingen interim-controle

01. Aanbestedingen

Wij hebben vastgesteld dat er bij de gemeente sprake is van een preventieve beheersingsmaatregel die ziet op het naleven van de aanbestedingsregels. Deze preventieve beheersingsmaatregel heeft betrekking op het inschakelen van de inkoopadviseurs bij inkopen groter dan € 10.000. Deze beheersingsmaatregel wordt echter niet systeemtechnisch afgedwongen, zodat de inkoopadviseurs afhankelijk zijn van de inkopers die de inkoopadviseurs moeten betrekken bij de aanbesteding. Hierdoor loopt u het risico dat, bewust dan wel onbewust, de aanbestedingsregels niet worden nageleefd.

Dit risico kan worden gemitigeerd door het afdwingen van een preventieve systeemtechnische beheersingsmaatregel. U heeft aangegeven dit een plek te geven via het project "Centraliseren inkooporganisatie" waarmee u op dit moment druk doende bent. Door het centraal inkopen en aanbesteden tracht u onrechtmatigheden achteraf te voorkomen. Hierbij is het van belang dat u een preventieve beheersingsmaatregel inricht die vooraf wordt afgedwongen, om een eventuele onrechtmatigheid zoveel mogelijk te voorkomen.

Op de korte termijn kan deze tekortkoming worden gemitigeerd door het uitvoeren van een integrale spendanalyse per kwartaal of per halfjaar, om te komen tot een oordeel over de rechtmatigheid van de bestedingen. Dit is daarmee een repressieve beheersingsmaatregel die het risico achteraf mitigeert, maar neemt de primaire constatering in het proces zelf niet weg. Wij vragen uw aandacht voor het meer gestructureerd oppakken van dit advies en voornoemde verbetering.

Bij het uitvoeren van een periodieke en integrale spendanalyse worden de uitgaven over de afgelopen vier jaar die boven de (Europese) aanbestedingsgrens uitkomen, gecontroleerd. Wij vragen u deze preventieve beheersingsmaatregel in de nabije toekomst dusdanig te implementeren, dat daarmee wordt voorkomen dat er inkopen worden gedaan zonder dat deze zijn aanbesteed. Wij hebben van u vernomen dat deze aandachtspunten onderdeel zijn van het project "Centraliseren inkooporganisatie" wat momenteel lopende is.

02. Verplichtingenadministratie en contractenregister

Wij hebben in eerder uitgebrachte managementletters geadviseerd tot het voeren van een volledige verplichtingenadministratie en een contractenregister. Wij hebben inmiddels van u vernomen dat u vanuit het project "Centraliseren inkooporganisatie" bezig bent om het inkoopproces anders in te richten. Onze eerder gedane aanbevelingen aangaande de verplichtingenadministratie en het contractenregister worden hierin meegenomen door u. Wij onderschrijven het belang hiervan, mede in relatie tot de overlopende posten en ons advies hieromtrent dat in hoofdstuk 4 is gegeven.

03. Bankrekeningen

In ons accountantsverslag 2020 hebben wij aan u gerapporteerd aangaande diverse bankrekeningen, zijnde die van WOM Belvédère B.V., Exploitatiemaatschappij 't Bassin, Stichting Culturele & Civiele Dienstverlening Kunsten, MTB N.V. en Stichting Personeelsbeheer Sport, die op naam van de gemeente Maastricht staan. Hiermee heeft de gemeente Maastricht het beheer over deze rekeningen.

Genoemde partijen voeren hun eigen, onafhankelijke financiële administratie, en zijn separate entiteiten, zodat zij ook zelfstandig over een bankrekening kunnen beschikken. De verbonden partijen houden momenteel onnodig bankrekeningen aan op naam van de gemeente Maastricht. Wij hebben u gevraagd dit in 2021 aan te passen en de rekeningen op naam van de rechtspersonen zelf te zetten en niet meer op naam van de gemeente Maastricht, om balansverlenging tegen te gaan.

 Samenvatting

 **Interne
beheersing**

 **Bevindingen
interim-controle**

 **Aandachtspunten
jaarrekening 2021**

Bevindingen interim-controle

In dit kader hebben wij van u vernomen dat u hierop actie ondernomen heeft, waardoor de tenaamstelling van de rekeningen per 1 januari 2022 wordt aangepast. Betreffende bankrekeningen staan dan niet meer op naam van de gemeente, maar op naam van de rechtspersonen zelf en daarmee ook niet meer in de administratie van de gemeente Maastricht worden betrokken.

04. Zichtbare controle wijziging crediteurenstamgegevens

Wij hebben tijdens de interim-controle geconstateerd dat geen sprake is van een zichtbare vastlegging van de controle van de mutaties in crediteurstamgegevens. Het mutatieverslag is enkel voorzien van een aftekening in een tekstvlak door de verantwoordelijke functionaris in pdf middels een paraaf. Hiermee is de integriteit van het document niet geborgd en kan niet achteraf vastgesteld worden welke inhoudelijke controle heeft plaatsgevonden. Wij adviseren de gemeente om de controlewerkzaamheden die worden uitgevoerd, zichtbaar te documenteren middels bijvoorbeeld checks op het document zelf waaruit blijkt welke controlewerkzaamheden precies zijn uitgevoerd. Tevens adviseren wij het document in pdf middels een beveiligde functie in het programma Adobe te tekenen, waarna dit niet meer aangepast kan worden.

05. Verwerking baten en lasten centrumfunctie Jeugd

De Commissie BBV heeft op 29 maart 2021 uitspraak gedaan aangaande de baten en lasten centrumfunctie Jeugd, dat deze baten en lasten niet via de exploitatie van de gemeente mogen lopen. De vraag die is gesteld aan de Commissie BBV heeft betrekking op de baten en lasten Jeugd die al dan niet via de exploitatie van de gemeente Maastricht dienen te lopen. In de jaarstukken 2020 heeft de gemeente dit als zodanig verwerkt, evenals in de (gewijzigde) begroting 2021. De gemeente is momenteel nog bezig om te bezien hoe betreffende baten en lasten verwerkt dienen te worden in de administratie van de gemeente. Wij hebben van de gemeente vernomen dat zij voornemens is om vanaf 1 januari 2022 deze baten en lasten in een aparte administratie op te nemen (dit kan bijvoorbeeld met een kostenplaats of een eigen bedrijf in de administratie). De uitwerking hiervan is momenteel lopende en wordt door het sociaal domein verder verkend.

Wij onderschrijven het belang om deze baten en lasten uit de administratie van de gemeente te halen, om daarmee alleen de baten en lasten van de gemeente in de administratie te verwerken. Daarnaast wordt het inzicht in de administratie verhoogd voor de gemeente Maastricht zelf.

06. Verwerking mutaties subadministratie verhuuropbrengsten

Wij hebben in de managementletter 2020 aan u gerapporteerd aangaande de collegiale toetsing op de ingevoerde mutaties in de subadministratie VBS. Onze constatering had betrekking op het feit dat de collegiale toetsing werd geregistreerd in Excel. Aangezien dit bestand in Excel door eenieder aangepast kan worden, is daarmee geen aantoonbare controle uitgevoerd.

U heeft betreffende constatering in 2021 ter hand genomen en het proces aangepast. Daarbij heeft u de toetsing via de subadministratie VBS gedigitaliseerd, waardoor alleen geautoriseerde personen die toegang hebben tot VBS, betreffende mutaties kunnen goedkeuren. Echter, systeemtechnisch wordt nog geen controletechnische functiescheiding afgedwongen waardoor twee verschillende personen de mutatie goedkeuren. Daarmee is sprake van functievermenging bij het goedkeuren van mutaties. Dit risico wordt ondervangen middels een detectieve controle op de verwerking van alle mutaties door een onafhankelijk persoon die niet belast is in het primaire proces met de goedkeuring van mutaties. Wij adviseren de gemeente echter om de functiescheiding systematisch in te richten in VBS. Wij hebben van u vernomen dat wordt bekeken of dit technisch mogelijk is in het systeem. Tot het moment dat dit systeemtechnisch nog niet is ingeregeld, is het voeren van een detectieve controle zoals deze is ingericht momenteel, voldoende om het geformuleerde risico te mitigeren.

 Samenvatting

 **Interne
beheersing**

 **Bevindingen
interim-controle**

 **Aandachtspunten
jaarrekening 2021**

Bevindingen interim-controle

07. Controlewerkzaamheden subsidieverstrekkings

Wij hebben tijdens onze werkzaamheden over boekjaar 2020 vastgesteld dat er binnen de gemeente sprake is van een inhoudelijke toetsing van een subsidieaanvraag of vaststellingsverzoek. Bij deze inhoudelijke toetsing wordt op basis van een daartoe bestemd format gedocumenteerd in hoeverre de aanvraag tot subsidie (vaststelling) voldoet aan de door de gemeenteraad vastgestelde verordening. De uitkomst van deze toetsing ligt vast op betreffend format, maar de inhoud van de controle wordt niet gedocumenteerd en is niet achteraf vast te stellen.

Na deze inhoudelijke toets controleert een tweede onafhankelijke persoon het dossier nogmaals. Na akkoord wordt de subsidiebeschikking ondertekend, waaruit de functiescheiding in het proces blijkt. Deze persoon kan echter op basis van de aanwezige formats, met sec de uitkomsten van de inhoudelijke controle, niet vaststellen in hoeverre daadwerkelijk is voldaan aan de van toepassing zijnde verordening.

Wij vragen wederom uw aandacht voor de documentatie en vastlegging van de inhoudelijke toetsing, om daarmee achteraf zichtbaar aan te tonen welke werkzaamheden hebben plaatsgevonden.

08. Declaraties YouForce

Wij hebben tijdens de interim-controle 2021, evenals in 2020, geconstateerd dat de gemeente gebruik maakt van een digitale goedkeuring van onkostendeclaraties. Deze worden via het systeem YouForce verwerkt. Fysieke processtappen en beheersingsmaatregelen zijn daarbij vervangen door digitale processtappen en beheersingsmaatregelen. Deze geautomatiseerde beheersingsmaatregelen hebben betrekking op de controletechnische functiescheiding, en daarmee op de voor onze controle relevante beheersingsmaatregelen. Hierdoor is het noodzakelijk voor ons als accountant om de authenticiteit en identificatie van de autorisatie vast te stellen. Dit is momenteel echter niet mogelijk in het proces met betrekking tot de onkostendeclaraties, omdat er geen IT-audit is uitgevoerd op dit systeem.

Door deze digitalisering is het niet in alle gevallen achteraf mogelijk om vast te stellen in hoeverre de goedkeuring van de onkostendeclaraties juist en rechtmatig is. Wij adviseren u om in dit kader met ons in overleg te treden, teneinde de relevante beheersingsmaatregelen en het materiële effect van het digitaal uitvoeren van de beheersingsmaatregelen te onderkennen.

09. Memoriaalboekingen

Tijdens de interim-controle hebben wij met u gesproken over de wijze waarop memoriaalboekingen worden verwerkt in de administratie en welk proces daaraan ten grondslag ligt. Dit proces met de daarbij behorende beheersingsmaatregelen is onderdeel geweest van onze interim-controle. Hierbij stellen wij vast dat de gemeente in opzet en bestaan onvoldoende beheersingsmaatregelen heeft geïmplementeerd om zorg te dragen voor een effectief systeem van beheersingsmaatregelen. Momenteel wordt het 4-ogenprincipe namelijk niet (systeemtechnisch) afgedwongen. Hierdoor is het mogelijk dat een gemandateerde medewerker een memoriaal aanvraagt bij de afdeling FA&T en dat deze geboekt wordt zonder dat hierop vooraf een zichtbare controle is uitgevoerd. Indien deze controle wél vooraf plaatsvindt, is achteraf geen zichtbare controle aanwezig waaruit blijkt dat de goedgekeurde boeking ook als zodanig wordt verwerkt. Een systeemtechnisch afgedwongen beheersingsmaatregel in de financiële administratie mitigeert beide geconstateerde risico's.

Wij gaan graag met u in gesprek over de controlewerkzaamheden die wij kunnen uitvoeren om voldoende zekerheid te verkrijgen over de juiste verwerking van memoriaalboekingen.

Samenvatting

Interne
beheersing

Bevindingen
interim-controle

Aandachtspunten
jaarrekening 2021

Bevindingen interim-controle

3.2 IT-control

Voor de gemeente Maastricht is het van belang dat de IT-omgeving de bedrijfsprocessen op een effectieve wijze ondersteunt, en dat deze tevens beheersmatig goed is ingeregeld. Eind 2020 hebben wij de opzet en het bestaan van de beheersingsmaatregelen rondom de applicaties Coda (financiële administratie), Corsa (rapportagetool), Beaufort (personeelsadministratie), Zorgned (toegang tot Jeugdzorg) en Suite (uitkeringenadministratie) beoordeeld. Daarbij is onze aandacht met name uitgegaan naar de general IT controls (GITC's). Deze GITC's zijn randvoorwaardelijk voor een betrouwbare werking van de geautomatiseerde informatiesystemen. Hierdoor vormen zij een belangrijk fundament voor de procesbeheersing binnen de gemeente Maastricht en de mogelijkheid om toe te groeien naar een meer systeemgerichte interne beheersing en een controlreliancestrategie voor de accountantscontrole.

Als onderdeel van onze controlewerkzaamheden zullen wij deze werkzaamheden in de komende periode actualiseren en aan u rapporteren over onze samenvattende bevindingen.

04 Aandachtspunten jaarrekening 2021

Samenvatting

Interne
beheersing

Bevindingen
interim-controle

Aandachtspunten
jaarrekening 2021

Aandachtspunten jaarrekening 2021

4.1 Europese aanbestedingen

In het kader van de jaarrekeningcontrole controleren wij de rechtmatigheid van de bestedingen en in hoeverre deze Europees aanbesteed zijn. Door ons geconstateerde afwijkingen worden, als onderdeel van de rechtmatigheidscontrole, in ons oordeel betrokken. De gemeente verricht zelf een detailcontrole aangaande de aanbestedingen. Daarbij hebben wij afgelopen september met u gesproken over de gewenste methodiek van controle. Via een vooraf afgesproken stappenplan wordt de controleplichtige massa in beeld gebracht en onderbouwd met brondocumenten. Op basis hiervan wordt zowel tussentijds als per jaareinde een detailcontrole verricht door de gemeente. Deze detailcontrole richt zich op de rechtmatige aanbesteding van de geboekte kosten.

Tijdens onze interim-controle was de organisatie bezig met het uitvoeren van de tussentijdse detailcontrole. Doordat deze nog niet gereed was, hebben wij hier nog geen kennis van kunnen nemen. Tevens vragen wij uw aandacht voor onze adviezen in het accountantsverslag 2020, waarin wij enerzijds hebben geadviseerd om juridisch advies in te winnen over de aanbestedingseisen ten aanzien van de in gebruik zijnde IT-systemen en anderzijds hebben geadviseerd om aandacht te hebben voor de dossiervorming aangaande de aanbestedingen, die niet in alle gevallen voldoende is als uitgangspunt voor een controle.

4.2 Vastgoed

Wij hebben vernomen dat de gemeente vanuit de subadministratie materiële vaste activa een overzicht heeft van al haar vastgoed (inclusief gronden). Er is echter geen inzicht in de uitsplitsing van dit vastgoed naar maatschappelijke en bedrijfseconomische functie. Deze opmerking ligt daarmee in lijn met voorgaande jaren. Wij hebben de afgelopen jaren wel geconstateerd dat de gemeente een periodieke (minimaal één keer per jaar ten behoeve van de waardering in de jaarstukken) controle uitvoert op de waardering van al het vastgoed, zoals voorgeschreven in de Notitie Materiële vaste activa van de Commissie BBV. Wij vragen uw aandacht om in deze analyse ook de gronden te betrekken en niet alleen het vastgoed. De analyse aangaande de waardering van de gronden ontbrak vorig jaar namelijk tijdens onze controle.

Voor de volledigheid vermelden wij dat in de Notitie Materiële vaste activa is opgenomen dat indien de gemeente een besluit heeft genomen tot verkoop van vastgoed en gronden, dit vastgoed met bedrijfseconomische functie in de jaarrekening onder de voorraden dient te worden gepresenteerd. Daarnaast mag op het moment van het verkrijgen van de status 'vastgoed met bedrijfseconomische functie' niet meer op het betreffende vastgoed worden afgeschreven. Vanwege de bestemmingswijziging van betreffend vastgoed met bedrijfseconomische functie, kan er daarnaast mogelijk sprake zijn van een bijzondere waardevermindering. Deze dient te worden verantwoord op het moment dat de boekwaarde hoger is dan de directe opbrengstwaarde. Om na te gaan of er sprake is van een bijzondere waardevermindering dient de gemeente de directe opbrengstwaarde te bepalen door middel van een onafhankelijke taxatie conform eerdergenoemde notitie. Wij onderschrijven deze wijze van het in beeld brengen van de directe opbrengstwaarde van het betreffende actief.

4.2.1 Waardering lening MTB

De gemeente Maastricht heeft een lening verstrekt aan MTB in 2008 ten bedrage van € 12,1 miljoen. Deze renteloze lening had een looptijd van 10 jaar. Het college van burgemeester en wethouders heeft op 18 april 2017 besloten deze lening te verlengen onder dezelfde condities met nog eens 10 jaar.

 Samenvatting

 **Interne
beheersing**

 **Bevindingen
interim-controle**

 **Aandachtspunten
jaarrekening 2021**

Aandachtspunten jaarrekening 2021

Jaarlijks wordt door de gemeente de inbaarheid van betreffende lening bepaald. Met andere woorden: hiermee wordt bepaald of er sprake dient te zijn van een duurzame waardevermindering op de verstrekte lening aan MTB. Hierbij wordt onder andere gekeken naar de omvang van het eigen vermogen en de stille reserve die aanwezig is in de panden die MTB bezit. Deze stille reserve wordt bepaald op basis van de WOZ-waarde van het pand. Tevens wordt er een contraberekening gedaan op basis van de verkoop door MTB van Watermolen 11 in 2017. Deze verkoop is inmiddels vier jaar oud en daarmee niet meer bruikbaar voor de contraberekening en onze controle.

Wij vragen u in dit kader een nieuwe taxatie te laten verrichten naar de waarde van het huidige in bezit zijnde pand van MTB, om daarmee de stille reserve op dit pand te kunnen bepalen. Daarmee is sprake van een actuele waarde die bruikbaar is voor onze controle. Tevens verwijzen wij hiervoor naar de notitie Materiële vaste activa van de Commissie BBV, waarin het volgende staat: *"Om vast te stellen of een duurzame waardevermindering moet worden toegepast moet de directe opbrengstwaarde van het vastgoed worden bepaald door middel van een onafhankelijke taxatie."* Wij vragen uw aandacht hiervoor door tijdig een taxatie te laten uitvoeren op het vastgoed dat MTB in haar bezit heeft. Daarmee kan bepaald worden in hoeverre een duurzame waardevermindering toegepast dient te worden op de door de gemeente verstrekte lening aan MTB.

4.3 Voorzieningen

4.3.1 Kostenegaliserende voorzieningen

De gemeente kent diverse voorzieningen in haar jaarstukken, waarvan de grootste de kostenegaliserende voorzieningen betreffen, zoals de onderhoudsvoorziening voor gebouwen, verhardingen, kunstwerken, sportaccommodaties en het Geusseltbad. Voor een aantal kostenegaliserende voorzieningen heeft u in 2020 en 2021 nieuwe onderhoudsplannen opgesteld of laten opstellen. De gemeenteraad heeft betreffende onderhoudsplannen vastgesteld, waarmee u voldoet aan de vereisten die de Commissie BBV hieraan stelt door (1) een actueel onderhoudsplan te hebben dat niet ouder is dan vijf jaar en (2) dit onderhoudsplan en bijbehorende kostenegaliserende dotatie vastgesteld te laten worden door de gemeenteraad.

Van belang is dat ten tijde van het opmaken van de jaarstukken 2021 inzichtelijk is hoe de werkelijke uitputting van betreffende voorzieningen is ten opzichte van het vooraf opgesteld plan voor boekjaar 2021. Dit inzicht dient per voorziening aanwezig te zijn. Indien er sprake is van uitgesteld of juist naar voren gehaald onderhoud moet dit inzichtelijk worden gemaakt en verwerkt in de financiële analyse. Eventuele voordelen of nadelen ten opzichte van het in de voorziening opgenomen bedrag komen ten laste of gunste van de exploitatie. Deze analyse en de eventuele verwerking van de financiële impact hiervan ontvangen wij graag bij de start van de jaarrekeningcontrole in mei 2022.

Tevens vragen wij uw aandacht voor de actualisatie van de vorig jaar door de gemeente opgestelde position papers aangaande de kostenegaliserende voorzieningen ter onderbouwing van het schattingselement hierin.

 Samenvatting

 **Interne
beheersing**

 **Bevindingen
interim-controle**

 **Aandachtspunten
jaarrekening 2021**

Aandachtspunten jaarrekening 2021

De Commissie BBV heeft afgelopen april de Notitie Lokale heffingen gepubliceerd. Deze notitie is geldig vanaf begrotingsjaar 2022 of zoveel eerder als mogelijk. In deze notitie wordt de volgende stellige uitspraak gedaan: "Indien een voorziening onderhoud (artikel 44, lid 1, sub c BBV) onvoldoende is onderbouwd dan komen deze gelden niet in een reserve maar in een voorziening ex. artikel 44, lid 2 BBV. Dit geldt ook voor de baten uit lokale heffingen die aan het einde van het belastingjaar niet zijn besteed omdat begrote investeringen en (onderhouds)werkzaamheden niet zijn uitgevoerd (paragraaf 3.3)." Uitgaande van de cijfers over boekjaar 2020 heeft de gemeente één reserve voor onderhoud, zijnde de reserve Kumulus voor een bedrag per ultimo 2020 van afgerond € 1,2 miljoen. Voor deze reserve dient, met inachtneming van betreffende notitie, een voorziening getroffen te worden. Wij vragen uw aandacht hiervoor, zodat tijdig in 2022 een onderhoudsplan kan worden opgezet om hiermee de voorziening te kunnen vormen.

4.3.2 Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's

De meest omvangrijke voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's heeft betrekking op de verliesvoorziening aangaande de deelneming WOM Belvédère. De kapitaalverstrekking aan deze deelneming is reeds in het verleden volledig afgewaardeerd tot nihil. U heeft een verliesvoorziening opgenomen die aan de creditzijde van de balans is gepresenteerd en het verwachte verlies vertegenwoordigt bij afwikkeling van betreffende vennootschap per einde looptijd. De gemeenteraad besluit per exploitatie of bij verliesgevend exploitaties, die in WOM Belvédère worden uitgevoerd, eventuele tekorten worden gedekt door de gemeente Maastricht. Dit betekent dat verwachte verliezen dienen te worden voorzien in de jaarrekening van de gemeente voor zover WOM Belvédère deze zelf niet kan dekken. Jaarlijks wordt de waardering van het financieel vast actief geactualiseerd op basis van de jaarstukken en de doorkijk naar de afwikkeling van de vennootschap. Deze afwikkeldatum is voorsnog gepland op 31 december 2023.

Wij vragen uw aandacht voor het bepalen van de omvang van de voorziening in relatie tot deze afwikkeldatum van de vennootschap. Mede in relatie tot de aankoop van nieuwe percelen en het opstarten van nieuwe grondexploitaties in WOM Belvédère (waaronder Sappi) is de einddatum van 31 december 2023 namelijk niet meer passend. Een nieuwe einddatum voor afwikkeling heeft direct gevolg voor de omvang van de voorziening die de gemeente Maastricht in haar jaarstukken opneemt. In dit kader is het relevant een nieuwe doorkijk te maken voor WOM Belvédère en een daarbij passende einddatum te bepalen, en hierover een besluit te laten nemen door de AvA van WOM Belvédère en de gemeente Maastricht als aandeelhouder.

4.3.3 Voorziening middelen derden

De Commissie BBV heeft in haar nieuwe Notitie Lokale heffingen enkele aanbevelingen gedaan aangaande de voorziening riolering en het bijbehorende Gemeentelijke Rioleringsplan (kortweg: GRP). In de stellige uitspraken uit deze notitie, die met ingang van begrotingsjaar 2022 verplicht is, wordt door de Commissie BBV aangegeven aan welke vereisten het GRP dient te voldoen en welke uitgangspunten daarvoor gelden. Wij vragen uw aandacht hiervoor, aangezien het huidige GRP loopt tot en met 2022 en daarom komend jaar een nieuw GRP opgesteld gaat worden door de gemeente.

4.4 Geschillen en claims

Wij hebben bij de interim-controle een tussentijdse analyse gedaan op de geboekte juridische kosten. Hiermee proberen wij een beeld te verkrijgen van mogelijke lopende geschillen en claims die de gemeente heeft, die van invloed kunnen zijn op de jaarrekening en waardering daarin. Er is bij de gemeente namelijk geen sprake van een centrale juridische afdeling waar alle lopende juridische processen worden bijgehouden c.q. begeleid. De gemeente loopt hierdoor het risico dat zij niet

 Samenvatting

 **Interne
beheersing**

 **Bevindingen
interim-controle**

 **Aandachtspunten
jaarrekening 2021**

Aandachtspunten jaarrekening 2021

De gemeente loopt hierdoor het risico dat zij niet alle juridische rechtszaken tijdig inzichtelijk heeft én dat zij de mogelijke volledige financiële gevolgen niet kan overzien. Het auditteam adviseert de gemeente om lopende geschillen centraal te registreren en periodiek de organisatieonderdelen om inlichtingen te vragen omtrent de voortgang van de lopende geschillen.

Ter voorbereiding op de jaarrekeningcontrole vragen wij de gemeente voorafgaand aan de controlewerkzaamheden integraal alle juridische kosten te analyseren. Deze analyse heeft betrekking op de inhoudelijke processen die lopen en in hoeverre er sprake is van een mogelijk risico hieromtrent dat in de jaarrekening gewaardeerd dient te worden. Mede in dit kader vragen wij u tijdig advocatenbrieven op te vragen ter onderbouwing van de gemaakte kosten en mogelijk lopende juridische geschillen.

4.5 Overlopende posten

Wij hebben u tijdens onze controlewerkzaamheden over 2020 medegedeeld dat de overlopende posten van de gemeente opgeschoond dienen te worden. Dit hebben wij ook tijdens de pre-audit met de gemeente ambtelijk gedeeld. Dit geldt voor alle overlopende posten, en specifiek voor de overlopende posten aangaande Jeugd. De reden dat deze opgeschoond dienen te worden, is dat niet altijd duidelijk is in hoeverre de geboekte overlopende post terecht openstaat of afgewikkeld dient te worden. Dit heeft direct gevolgen voor de juistheid en volledigheid van de overlopende posten. U heeft dit jaar aangegeven, mede in relatie tot het project "Op weg naar 1 jaarrekening", te gaan werken met clusters die worden gevormd per post. Hierbij hebben wij eerder in deze managementletter stilgestaan. Er is in dit kader ook een cluster dat verantwoordelijk is voor de overlopende posten. Dit cluster ziet toe op de overlopende posten waar de afdelingen zelf verantwoordelijk worden gehouden voor opschoning van de tussenrekeningen. Wij onderschrijven het belang, mede gezien de omvang van betreffende post, om tijdig hiermee aan te vangen in aanloop naar het opmaken van de jaarstukken.

4.6 M&O-beleid

In de Nota Verwachtingen Accountantscontrole SiSa 2020 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken is opgenomen dat wij als accountant een expliciet oordeel moeten vormen over de opzet van het M&O-beleid inzake de Tozo-regeling. Wij hebben ten tijde van de jaarrekeningcontrole over boekjaar 2020 vastgesteld dat de gemeente hiertoe een 'Plan van Aanpak - Controle IB-signalen op Misbruik en Oneigenlijk gebruik TOZO' heeft opgesteld. Hierin gaat de gemeente onder andere in op de maatregelen die zij inregelt, waaronder de controle achteraf, of bijvoorbeeld hoe zij gebruikmaakt van het Inlichtingenbureau, en de behandeling van de IB-signalen van het Inlichtingenbureau bij de gemeente.

Van de gemeente mag worden verwacht dat in het controleplan inzake Tozo is vastgelegd hoe wordt omgegaan met IB-signalen, hoe een risicoselectie is gemaakt (inclusief de afweging van de risico's en de motivering welke risico's wel en welke niet worden onderzocht), welke steekproeven worden genomen, en wanneer (tijdspanne) welke controle plaatsvindt. Afhandeling van IB-signalen in 2021 (na sluiting van de administratie van de gemeente over 2020) met gevolgen voor eerder afgegeven Tozo-beschikkingen worden verantwoord in de SiSa-bijlage over 2021. Een ingestelde vordering op de uitkering levensonderhoud wordt in de SiSa-bijlage 2021 verantwoord als bate (onder aftrek van de dotatie aan de voorziening dubieuze debiteuren). Wij vragen uw aandacht hiervoor, zodat wij ten tijde van de jaarrekeningcontrole kennis kunnen nemen van de door de gemeente uitgevoerde werkzaamheden.

 Samenvatting

 **Interne
beheersing**

 **Bevindingen
interim-controle**

 **Aandachtspunten
jaarrekening 2021**

Aandachtspunten jaarrekening 2021

4.7 Materiële vaste activa

Tijdens de controle van de materiële vaste activa over boekjaar 2020 hebben wij diverse constatering gedaan. Deze zijn mede het gevolg van het feit dat het financiële systeem Coda geen verloopoverzicht materiële vaste activa kent en dit handmatig opgesteld wordt. Hierdoor hebben wij tijdens de controle vastgesteld dat in de conceptjaarstukken diverse omissies naar voren zijn gekomen. Het heeft zowel voor de organisatie als voor ons veel extra tijd gekost om te komen tot de juiste cijfers en presentatie in de jaarstukken.

Wij vragen uw aandacht voor het geautomatiseerd verwerken en opmaken van het verloopoverzicht materiële vaste activa, om daar vervolgens de juiste rubricering, splitsing van verminderingen en afschrijvingskosten aan te koppelen. Dit voorkomt de foutgevoeligheid en daarmee gepaard gaande aanvullende tijdsbesteding.

4.8 Schatkistbankieren

Wij wijzen u op het feit dat het drempelbedrag inzake schatkistbankieren voor 2021 is aangepast. Voor openbare lichamen met een begrotingstotaal kleiner dan of gelijk aan € 500 miljoen is het drempelbedrag gelijk aan 2,0% van het begrotingstotaal, waarbij het drempelbedrag minimaal € 1 miljoen bedraagt. Voor openbare lichamen met een begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat € 500 miljoen te boven gaat.

4.9 Addendum Kadernota rechtmatigheid 2021

In augustus 2021 heeft de Commissie BBV een addendum gepubliceerd aangaande de Kadernota rechtmatigheid. Hierin is door de Commissie BBV een stellige uitspraak gedaan die wij u graag willen meegeven voor het opmaken van de jaarstukken over 2021. Deze uitspraak luidt dat niet-financiële onrechtmatigheden in verband met het niet naleven van bepalingen in de Wet Fido en bijbehorende regelingen in de paragraaf bedrijfsvoering moeten worden opgenomen en toegelicht door de gemeente. Wij vragen uw aandacht voor deze uitspraak en de juiste verwerking hiervan in de jaarstukken 2021.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee (“DTTL”), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) does not provide services to clients. Please see www.deloitte.nl/about for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte provides audit, consulting, financial advisory, risk management, tax and related services to public and private clients spanning multiple industries. Deloitte serves four out of five Fortune Global 500® companies through a globally connected network of member firms in more than 150 countries bringing world-class capabilities, insights, and high-quality service to address clients’ most complex business challenges. To learn more about how Deloitte’s approximately 225,000 professionals make an impact that matters, please connect with us on Facebook, LinkedIn, or Twitter.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the “Deloitte Network”) is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte Network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.